

SILABUS ILËNDËS *Hyrje në shkencën e letërsisë*

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Filologjisë
Titulli i lëndës:	<i>Hyrje në shkencën e letërsisë</i>
Programi:	Gjuhë dhe Letërsi Shqipe
Niveli:	Studimet themelore
Statusi lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	I parë
Numri i orëve në javë:	2
Vlera në kredi – ECTS:	5
Koha / lokacioni:	Semestri dimëror
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. ass. dr. Fikret Ramadani
Të dhënat kontaktuese:	fikret.ramadani@uni-prizren.com
Përshkrimi i lëndës:	Lënda <i>Hyrje në shkencën e letërsisë</i> ka një orientim që nga fillesat e shkencës së letërsisë e deri në kohërat tona, çka do të thotë se sjell një vështrim të gjerë të problematikës në fushën e artit në përgjithësi duke forcuar vetëdijen mbi letërsinë në aspektin artistik. Lënda shpjegon prejardhjen, funksionin dhe qëllimin e nocioneve të veçanta të cilat më së shpeshti hasen në shkencën e letërsisë. Gjithashtu kjo lëndë trajton qëllimet dhe metodat e studimit të letërsisë duke pasur një orientim drejt drejtimeve të ndryshme të zhvillimit të sotëm të shkencës së letërsisë. Kjo lëndë zgjeron dijet historike, teorike, kritike dhe estetike mbi shkencën e letërsisë në përgjithësi si dhe çështjet dhe problemet e teorisë dhe metodologjisë së letërsisë në veçanti. Këtë proces duhet përcjellë prej burimeve të fillimit të zanafillës së mendimit teorik të letërsisë nga paraardhësit e Platonit, Arsitotelit, Arsitofanit e deri në ditët tona, me theks të veçantë mbi hulumtimin e mendimit teorik, estetik dhe të prirjes për të studiuar problemet dhe veçoritë e artit dhe të shkencës për letërsinë.
Qëllimi i lëndës:	Lënda <i>Hyrje në shkencën e letërsisë</i> synon të aftësojë profesionalisht studentët për punë të suksesshme dhe me efikasitet në hulumtime për çështje të problemeve historike, teorike, metodologjike, kritike, estetike, Ata do të marrin informacione për shtresimet strukturore të zhvillimit të letërsisë klasike, të hulumtojnë dhe të mësojnë për zhvillimin e mëtejshëm të teorisë dhe metodologjisë bashkëkohore duke elaboruar mbi rëndësinë e burimeve të para të shkencës së letërsisë, nisur nga disa botëkuptime filozofike të autorëve që ndihmuan në kuptimin dhe mjeshtërinë e thurjes së artit.
Rezultatet e të nxënit:	Studenti: Definon problemet mbi natyrën dhe studimin e letërsisë; identifikon stilin dhe stilistikën, analizën e veprës letrare, vjershërimin, klasifikimin e letërsisë; demonstroi gjinitë letrare analizën tipike të modeleve, strukturave dhe kategorive

	klasike letrare; definojnë metodat e reja të studimit të shkencës së letërsisë; zhvillon shkathtësi interpretimi duke pasur parasysh zhvillimin e mendimit teorik, gjendjen aktuale teorike dhe perspektivën dinamike të evoluimit të mendimit teorik.		
Ngarkesa e studentit (duhet të korrespondojë me rezultatet e të nxënës të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	2	15	30
Ushtrime teorike/laboratorike	1	5	5
Punë praktike			
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	5	10
Kolokiume, seminare	2	3	6
Detyra të shtëpisë	4	3	12
Koha e studimit vetjak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	15	30
Përgatitja përfundimtare për provim	4	5	20
Koha e kaluar në vlerësim (teste, provim final)	2	3	6
Projektet, prezantimet etj.	1	6	6
Totali			125 orë (5 ECTS)
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata të kombinuara, si: shpjegim – sqarim, ushtrime, analiza tekstore e shkencore, diskutime, punë në grupe, demonstrime dhe interpretime, shtruarje e shqyrtim idesh, hartime krijuese, vetë hulumtuese etj. Këto do të jenë pjesë kryesore për punën e vlerësimit dhe mënyrën apo metodologjinë e të ligjëruarit. Varësisht nga tema mund të organizohen dhe realizohen përmes komunikimit interaktiv, ligjërata në modelin klasik, përmes (kompjuterit dhe projektorit) etj. Këto edhe mënyra të tjera të ligjëruarit kërkojnë kushte të mira, si ndriçim në klasë, numri i studentëve të jetë sipas standardit të parapara, të kemi internet dhe elemente të tjera elektronike, të cilat mundësojnë realizimin e koncepteve teorike dhe praktike.		
Metodologjia e vlerësimit:	Vlerësimi do të bëhet duke u mbështetur në, vlerësimet me shkrim (dy teste gjatë vitit akademik), seminare, detyra të shtëpisë, angazhime në klasë dhe në testin përfundimtar që do të jetë me shkrim dhe komunikim. Pikët e vlerësimit: Testi i parë: 1-30 pikë Testi i dytë: 1-30 pikë Vijimi i rregullt dhe aktiviteti në klasë: 1-10 pikë Vlerësimi i fundit testi përfundimtar (pyetje-përgjigje gojarisht): 1-30 pikë. Totali: 100 pikë Vlerat e pikëve: 51-60 = 6 61-70 = 7 71-80 = 8 81-90 = 9		

	91-100 = 10 Studentët me rezultat të përgjithshëm nën 50 pikë nuk mbërrijnë notën kaluese.
Literatura	
Literatura primare:	Milivoj Solar: “Hyrje në shkencën për letërsinë”, Tiranë, 2004. M. Solar: “Hyrje në shkencën për letërsinë”, përshtatur nga Floresha Dado, Tiranë, 2001. Rene Uellek, Ostin Uoren: “Teoria e letërsisë”, Tiranë, 2007. Aristoteli: “Poetika”, “Rilindja”, Prishtinë, 1968/1984/2001.
Literatura shtesë:	Ann Jeferson, David Robey: “Teoria letrare moderne”, botoi “Albas”, Tiranë, 2004. Benedetto Croce: “Poezia antike dhe moderne”, SB “Elite”, Tinarë, 1998, C. Todorov: “Letërsia në rrezik”, botoi ShB “Buzuku”, Prishtinë, 2007. Ridvan Dibra: “ Një lojë me emrin posmodernizëm”, “Albas”, Tiranë 207. Xhonatan Kaller: “ Teori letrare – Një hyrje e shkurtër”, “Era”, Prishtinë, 2001. Zherar Zhenet: “Figura”, botoi “Rilindja”, Prishtinë, 1985.

Plani i dizajnuar i mësimit:		
Java	Ligjërata	Ushtrime
<i>Java e parë:</i>	Prezantimi i lëndës dhe lexime fragmentesh	Analizë dhe ushtrime nga një fragment letrar
<i>Java e dytë:</i>	Hyrje në shkencën e letërsisë; Njohuri të përgjithshme; Natyra e veçantë e veprave letrare; Nocioni letërsi apo art poetik; Emërtimi dhe kuptimi i letërsisë.	Trakti dhe emërimet nëpër kohë i nocionit art poetik
<i>Java e tretë:</i>	Funksioni shoqëror i letërsisë; Funksioni shoqëror i letërsisë; Letërsia dhe roli i saj në shoqëri; Letërsia si art i fjalës; Vepra letrare i takon një kohe dhe një vendi të caktuar.	Natyrën e letërsisë dhe studimet për të
<i>Java e katërt:</i>	Letërsia dhe idetë; Raporti midis letërsisë dhe ideve, kuptimësia në mënyrë të llojllojshme; Letërsia mund të shfrytëzohet si dëshmi e historisë së ideve dhe filozofisë; Poezia nuk e zëvendëson filozofinë: ajo e arsyeton vetveten dhe ka qëllimin e vet; Poezia nuk duhet të vlerësohet sipas vlerës së materies së saj, por sipas shkallës së tërësisë dhe fuqisë artistike.	Analizë dhe ushtrime për artin e letërsisë, për funksionin e saj dhe kohën në të cilën është shfaqur
<i>Java e pestë:</i>	Letërsia dhe gjuha; Letërsia është art i fjalës; Letërsia shërbehet me fjalët (gjuhën) me çka diferencohet nga artet e tjera; Vepra letrare ndërtohet përmes gjuhës.	Raporti midis letërsisë dhe ideve, kuptimësia në mënyrë të llojllojshme

	Vepra letrare, si realizim gjuhësor, paraqet një kompleks të tërë të dukurive letrare Gjuha e veprës letrare ka karakter të figurshëm Gjuha e veprës letrare shquhet për funksionin e saj estetik Gjuha e veprës letrare duhet të jetë gjuhë ekspresive dhe emocionale	Letërsia mund të shfrytëzohet si dëshmi e historisë së ideve dhe filozofisë .
<i>Java e gjashtë:</i>	Burime të veçanta leksikore të gjuhës; Lënda e shumëllojshme gjuhësore e shkrimtarit nga burime të ndryshme; Burime të veçanta të fjalorit poetik: arkaizmat, neologjizmat, dialektizmat, barbarizmat; Efekte të ndryshme estetike për të karakterizuar në mënyrë të plotë personazhet dhe ambientin e tyre brenda një epoke të caktuar.	Ushtrime rreth gjuhës së veprës letrare. Karakteri i saj i figurshëm
<i>Java e shtatë:</i>	Natyra dhe studimi i letërsisë; Emërimi dhe kuptimi i letërsisë; Nocioni “letërsi artistike”; Veprat artistike përmbajnë përvojën njerëzore të jetës dhe të botës ku përmes artit njeriu krijon botën e vet.	Burime të veçanta të fjalorit poetik: arkaizmat, neologjizmat, dialektizmat, barbarizmat
<i>Java e tetë:</i>	Letërsia dhe folklori; Karakter i popullor i folklorit; Veçoritë e folklorit; Poezia gojore si veprimtari kolektive që përcillet gojë më gojë si dhe me anë të kujtesës.	Bota e poetit përmes artit krijues
<i>Java e nëntë:</i>	Provimi i parë intermediar	Lexime dhe interpretime të veprave të ndryshme
<i>Java e dhjetë:</i>	Stili dhe mësimi mbi interpretimin; Problemet metodologjike të shkencës mbi letërsinë; Tradita e studimit të letërsisë; Mësimi mbi interpretimin; Rryma, metodat artistike; Pozitivizmi dhe kritika e pozitivizmit; Formalistët rusë; Kritika e re në Angli dhe Amerikë; Kritika letrare psikanalitike dhe e arketipeve; Strukturalizmi.	Lidhjet historike dhe praktike të folklorit me letërsinë
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Procesi krijues; Shkrimtari dhe puna e tij në procesin krijues; Procesi krijues ndryshon dhe varet prej llojeve të ndryshme të artit; Rruga e krijimit të veprës letrare është shumë e gjatë; Në kohët e lashta procesi krijues lidhej me religjionin; Procesi krijues i veprës letrare varet nga shumë Faktorë.	Problemet metodologjike të shkencës mbi letërsinë. Tradita e studimit të letërsisë .
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Klasifikimi i letërsisë; Parimet e klasifikimit; Letërsia gojore dhe e shkruar; Koncepti i llojit letrar; Gjinitë letrare; Poezia; Proza dhe drama;	Rruga e krijimit të veprës letrare nga lashtësia deri në ditët tona

	Letërsia zbavitëse.	
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Vjershërimi: natyra e vargut; Vjershërimi kuantativ, silabik dhe tonik; Zbërthimi i vargut, i strofës dhe i rimës; Llojet e vargut dhe të strofës; Soneti; Vargu i lirë.	Lexime dhe interpretime të gjinive të ndryshme letrare
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Poezia: Arti i poezisë; Poezia si krijim shpirtëror; Interpretimi i poezisë; Si lexohet poezia: Leximi me thjeshtim; Rileximi dhe leximi sipas shenjave; Poezia dhe figura; Sprovë interpretimi.	Lexime dhe interpretime të vjershërimit, të llojeve të vargjeve
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Përmbledhje e lëndës, rekomandime për organizimin e provimit; Provimi i dytë intermediar.	Si duhet ta lexojmë poezinë. Përmbledhje e lëndës, rekomandime për organizimin e provimit.
Politikat akademike dhe kodi i sjelljes		
<i>Studentët duhet t'u përmbahen rregullave të përcaktuara sipas Statutit të UPZ-së, rregulloreve dhe vendimeve të miratuara nga Senati i UPZ-së dhe këshilli mësimor. Pritet që secili student të vijë me kohë dhe të marrë pjesë në çdo ligjeratë. Për shkak të natyrës dhe mënyrës së studimit në këtë lëndë, ardhja në mësim dhe pjesëmarrja aktive në diskutim është me rëndësi të veçantë. Studentët janë të obliguar të kenë sjellje të mirë dhe të mbajnë qetësi, si dhe t'i shkyçin telefonat mobilë gjatë ligjëratave.</i>		